

Hulp zoeken bij geldzorgen: De rol van financiële schaamte en ervaren stigma

Een verdiepingsonderzoek
van de Nationale Monitor Geldzorgen

November 2024

Colofon

Dit verdiepingsonderzoek is uitgevoerd door **Wijzer in geldzaken** (www.wijzeringeldzaken.nl) en het **Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag** (www.kcpeg.nl).

Wijzer in geldzaken is een initiatief van het Ministerie van Financiën, waarin diverse partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid, het onderwijs en voorlichtings- en consumentenorganisaties samenwerken om inwoners van Nederland beter voor te bereiden op het maken van doordachte financiële keuzes.

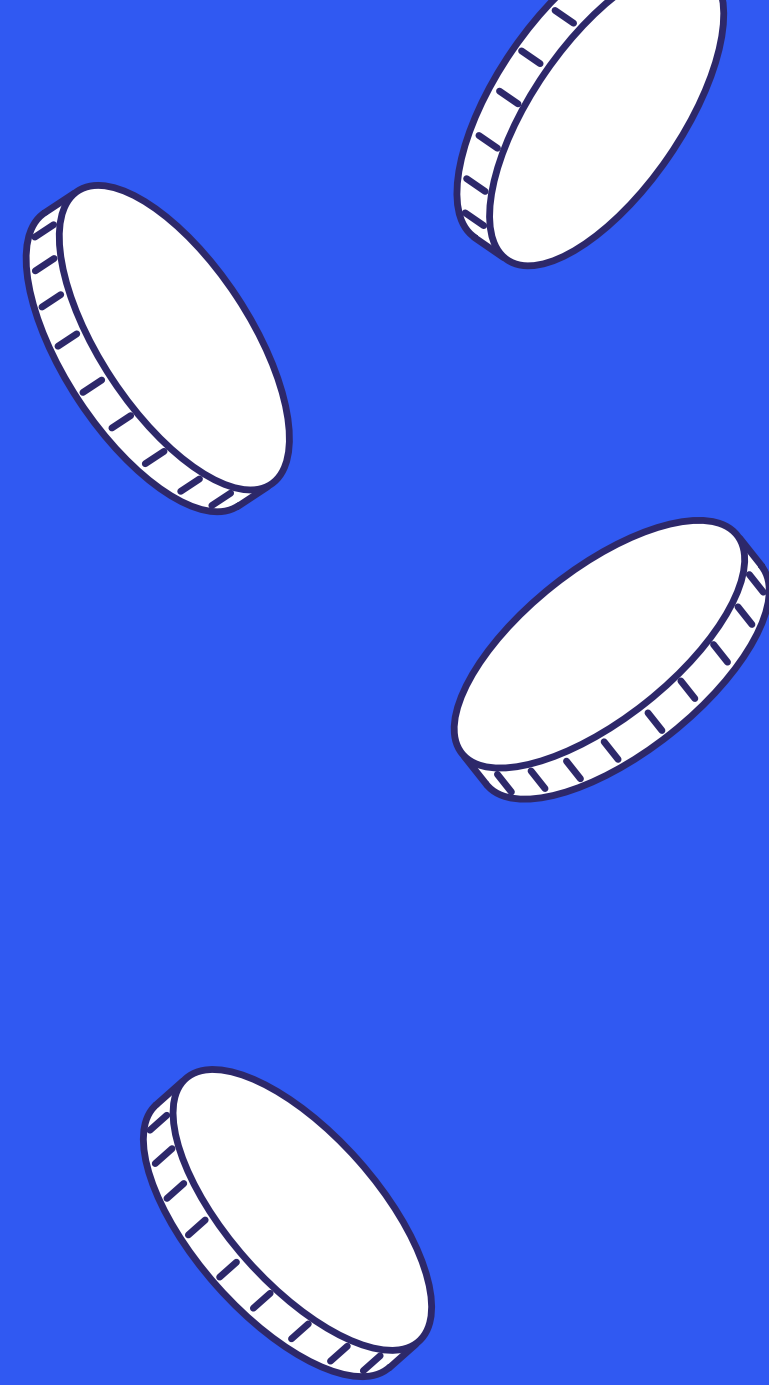
Het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag, onderdeel van de sectie Sociale, Economische en Organisatiepsychologie van de Universiteit Leiden, richt zich op het stimuleren van gedragingen en keuzes die het welzijn van mens en maatschappij verbeteren. Het Kenniscentrum vervult een brugfunctie tussen wetenschappelijk onderzoek en de praktijk op het gebied van economisch gedrag.

Referentie

Nationale Monitor Geldzorgen (2024). *Hulp zoeken bij geldzorgen: De rol van financiële schaamte en ervaren stigma*. Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag, en Wijzer in geldzaken. <https://www.wijzeringeldzaken.nl/Nationale-Monitor-Geldzorgen/>

Inhoudsopgave

1 Samenvatting	4
2 Achtergrond en onderzoeksvragen	7
3 Financiële schaamte en ervaren stigma als barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen	13
4 Andere barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen	19
5 Conclusies en aanbevelingen	21
6 Onderzoeksverantwoording	23

Samenvatting

Samenvatting

Uit de Nationale Monitor Geldzorgen blijkt dat Nederlanders relatief weinig hulp vragen bij geldzaken. In dit onderzoek gaan we dieper in op de rol van financiële schaamte en ervaren financieel stigma in het vragen van hulp bij geldzorgen. In totaal vulden 1.786 mensen een online vragenlijst in. Deze mensen hadden in eerdere metingen van de monitor (enige) financiële stress gerapporteerd en werden geworven in drie leeftijdsgroepen (18-34, 35-54, 55+).

De belangrijkste resultaten:

Circa 6 op de 10 deelnemers zeggen hulp te zoeken bij geldzorgen:

- Voor 18 t/m 34 jarigen ligt dat percentage hoger (65%; vs. 55% in oudere leeftijdsgroepen).

Financiële schaamte (in hoeverre iemand negatief is over *zichzelf* en sociale situaties wil vermijden vanwege het idee te falen in de eigen financiële situatie) en ervaren financieel stigma (in hoeverre iemand denkt negatief beoordeeld te worden door *anderen* vanwege de eigen financiële situatie, bijvoorbeeld door het gevoel dat anderen op hen neerkijken of dat ze er niet bij te horen) zijn barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen:

- Mensen die zich meer schamen vanwege hun financiële situatie zeggen minder te hulp zoeken en hebben een sterkere voorkeur voor anonieme hulp.
- Mensen die meer stigma ervaren vanwege hun financiële situatie zeggen minder hulp te zoeken (niet voor 55+) en hebben een sterkere voorkeur voor anonieme hulp.

We keken ook naar voorkeuren voor hulp:

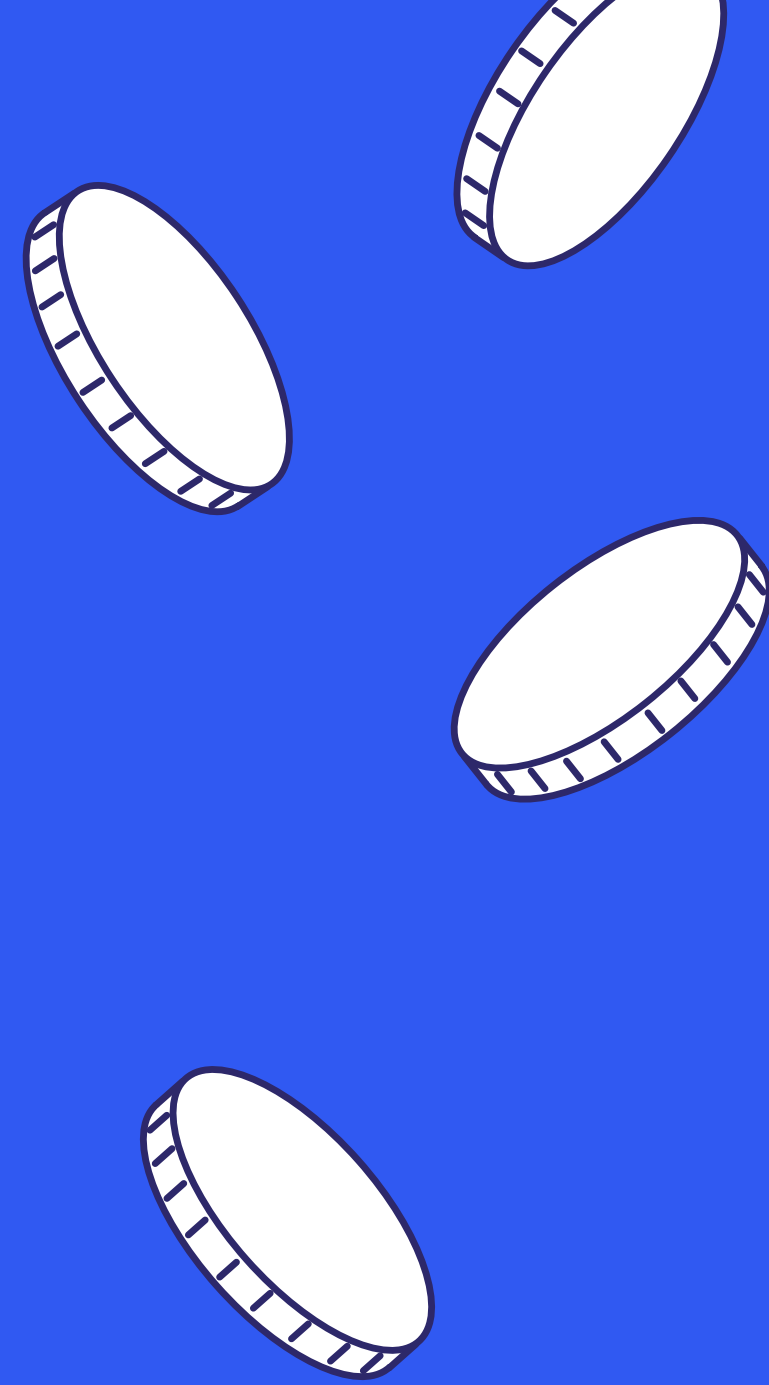
Deelnemers hebben een voorkeur voor hulp van hun partner/familie (72%) of zelf informatie zoeken (61%). Hulp van een professional (33%) of een vrijwilliger (20%) heeft minder de voorkeur.

- Bij hulp van professional/vrijwilliger wil 70% van de deelnemers graag persoonlijk contact (en 32% wil graag anoniem contact).
- Bij hulp van professional/vrijwilliger heeft een persoonlijk gesprek de voorkeur (71%). Daarnaast geeft 43% aan graag te willen bellen (minder bij 55+'ers: 37% vs. 47% bij 18-34 jarigen) en hoe jonger, hoe vaker mensen willen chatten (44% van 18-34 jarigen vs. 36% van 35-54 jarigen vs. 17% van 55+'ers).

Er zijn ook andere barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen:

- Zaken zelf willen uitzoeken is voor bijna de helft van de deelnemers een barrière en hangt samen met minder hulp zoeken.
- Het ontkennen van financiële problemen komt minder vaak voor (16%) en hangt samen met minder hulp zoeken.
- Kennisgebrek komt gemiddeld bij een derde voor en iets meer bij 55+'ers (41%). In deze groep hangt kennisgebrek samen met minder hulp zoeken.

Achtergrond en onderzoeksvragen

Achtergrond en onderzoeksvragen

De Nationale Monitor Geldzorgen

De Nationale Monitor Geldzorgen is een gezamenlijk initiatief van het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag (Universiteit Leiden) en Wijzer in geldzaken. Met behulp van deze monitor volgen wij hoe het financieel gaat met Nederlanders. Zijn ze goed voorbereid op de toekomst en in staat om met financiële tegenslag om te gaan? Over welke geldzaken maken ze zich het meeste zorgen? En hoeveel financiële stress ervaren zij?

We meten elke drie maanden het financieel welzijn van Nederlanders. We doen dit via een online vragenlijst onder een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens, bestaande uit minimaal 1.500 respondenten.

De vragenlijst is elke drie maanden hetzelfde met vragen over vijf indicatoren van financiële weerbaarheid, vijf bronnen van geldzorgen, en de financiële stress die Nederlanders ervaren. De metingen worden uitgevoerd binnen het LISS-panel van Centerdata, een panel dat speciaal is opgezet voor wetenschappelijk, maatschappelijk en beleidsrelevant onderzoek.

Meer weten over de Nationale Monitor Geldzorgen? Kijk [hier](#).

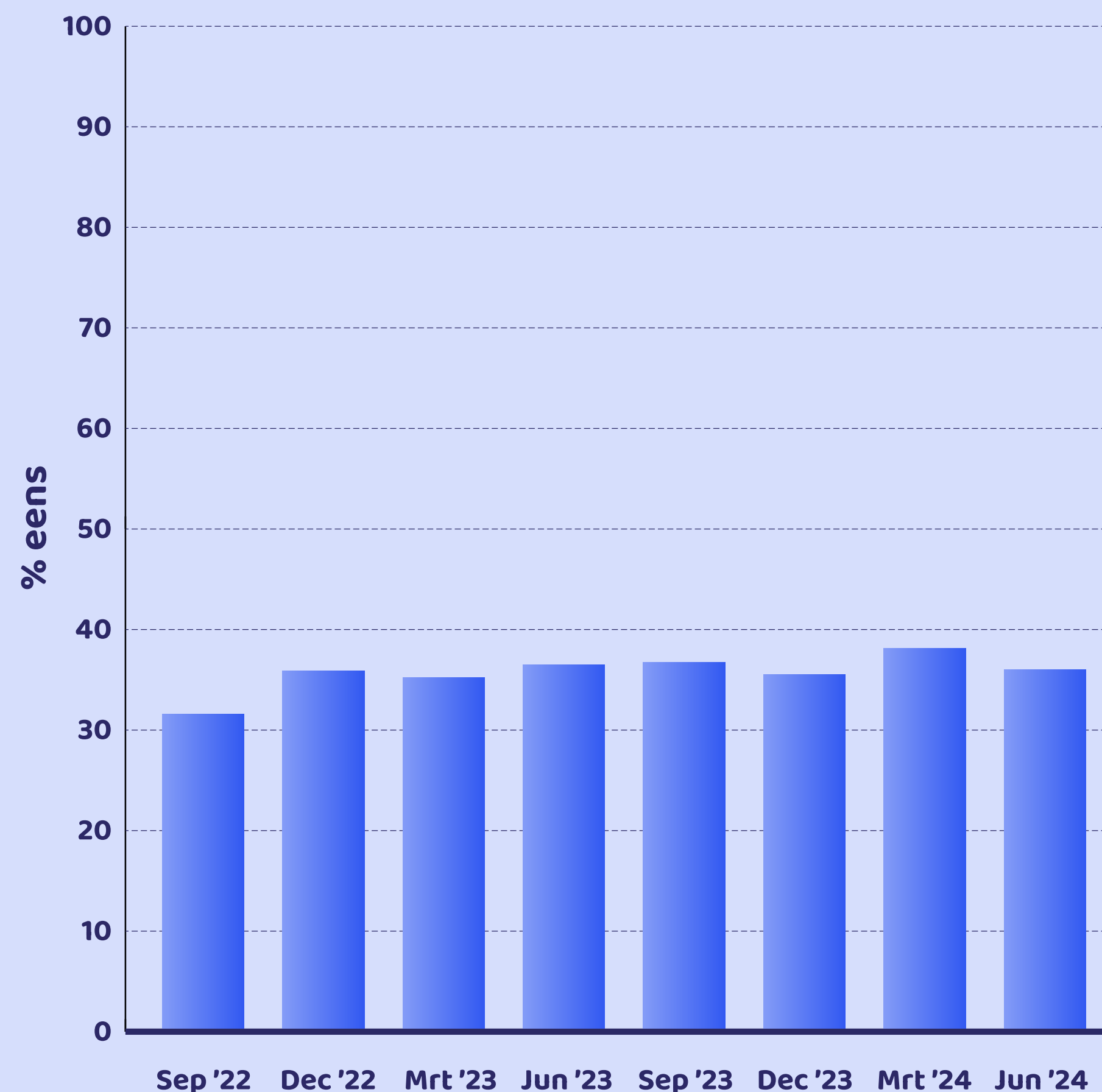
Schaamte, ervaren stigma en hulp zoeken bij geldzorgen

Resultaten uit de Nationale Monitor Geldzorgen laten zien dat relatief weinig Nederlanders hulp vragen bij geldzaken (gemiddeld zegt 36% hulp te vragen; zie Figuur 1). Uit eerder onderzoek weten we dat schaamte en ervaren stigma hulp zoeken in de weg kan zitten.

In dit verdiepingsonderzoek kijken we naar de rol van financiële schaamte en ervaren financieel stigma in hulp zoeken bij geldzorgen:

- Financiële schaamte: In hoeverre iemand negatief is over *zichzelf* en sociale situaties wil vermijden vanwege het idee te falen in de eigen financiële situatie.
- Ervaren financieel stigma: In hoeverre iemand denkt negatief beoordeeld te worden door *anderen* vanwege de eigen financiële situatie, bijvoorbeeld door het gevoel dat anderen op hen neerkijken of dat ze er niet bij te horen.

Figuur 1: Hulp vragen bij geldzaken
(cijfers uit de Nationale Monitor Geldzorgen)

De Hooge et al., 2010; Gladstone et al., 2021; Hall et al. 2014; Keizer, 2016; Plantinga, 2019; Tangney et al., 2007; Tracy & Robins, 2006; Walker et al., 2013

Onderzoeksvragen

Omdat schaamte en het ervaren van stigma kunnen resulteren in het vermijden van sociale situaties zouden deze ervaringen het hulp zoeken in de weg kunnen zitten.

Vanuit deze achtergrond richtten we ons op de volgende onderzoeksvragen (waarbij we ook kijken naar verschillen tussen leeftijdsgroepen):

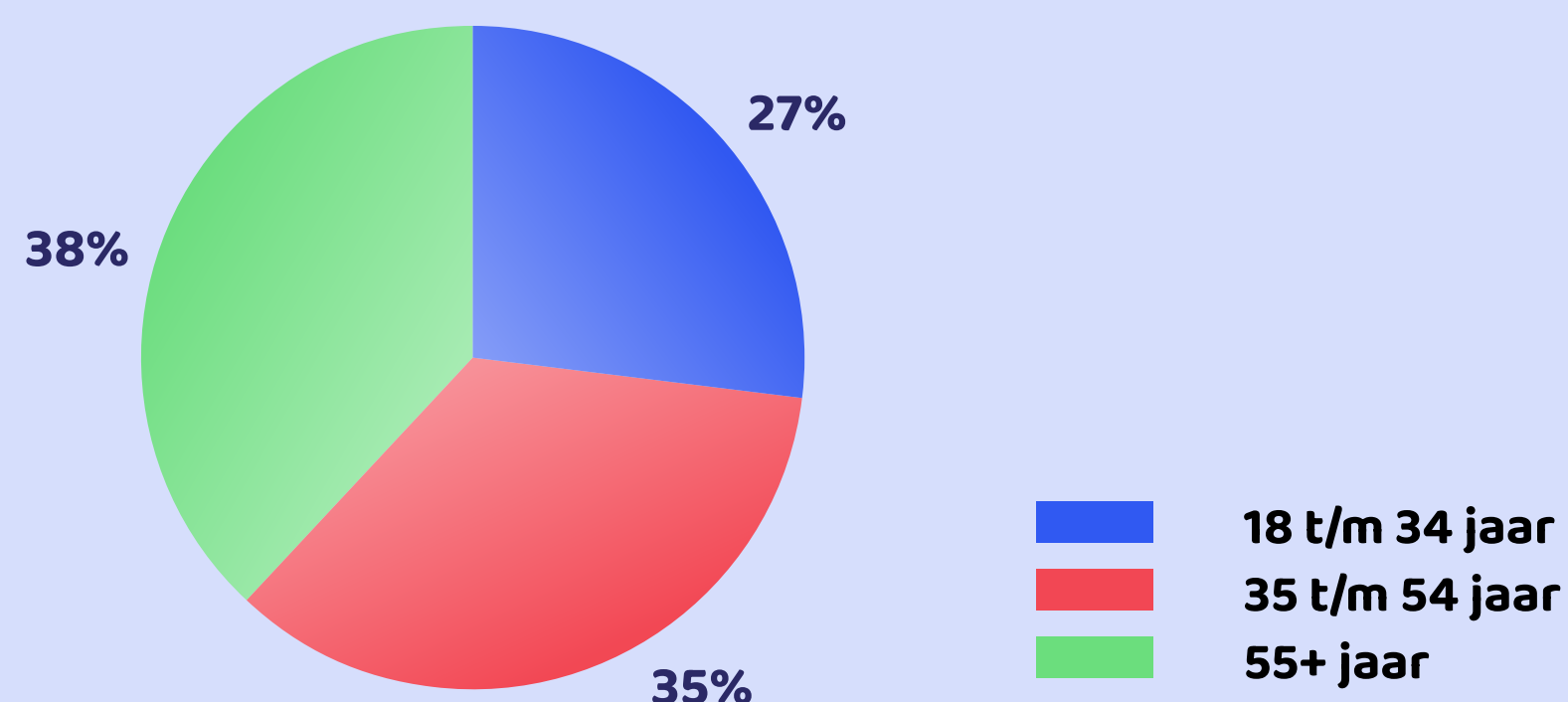
- Hoeveel mensen zoeken hulp bij geldzorgen?
- Als mensen zich meer schamen en meer stigma ervaren vanwege hun financiële situatie, zeggen ze dan minder hulp te zoeken bij geldzorgen?
- Bij wie vragen mensen het liefst hulp bij geldzorgen en in welke vorm (bv. anoniem of persoonlijk)?
- Zijn het zelf willen uitzoeken, ontkenning van problemen en kennisgebrek andere barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen?

Methoden en deelnemers

We namen een online vragenlijst af in het LISS-panel^a. In totaal hebben 1.786 mensen meegedaan aan het onderzoek (44% man, 56% vrouw, 0.1% anders). Deelnemers waren mensen die in eerdere metingen van de Nationale Monitor Geldzorgen in minstens één van de metingen aangaven (enige) financiële stress te ervaren, onderverdeeld in drie leeftijdsgroepen (zie Figuur 2):

Figuur 2: Verdeling deelnemers naar leeftijd

^a LISS: Langlopende Internet Studies voor de Sociale Wetenschappen, Centerdata, Tilburg University, zie <http://www.centerdata.nl/liss-panel>. De vragenlijst is afgenomen in september 2023 bij deelnemers die in een eerdere meting van de Nationale Monitor Geldzorgen gemiddeld > 2 rapporteerden op de financiële stress vragenlijst (PIFS: Van Dijk et al., 2022). De volledige vragenlijst staat in de onderzoeksverantwoording.

Tabel 1: Opleidingsniveau en huishoudsamenstelling (%) in huidige steekproef vs. Nederlandse (NL) bevolking

Opleiding (%)	Huidige steekproef	NL*
basisonderwijs	6	6
vmbo	17	18
havo/vwo	12	11
mbo	28	26
hbo	24	26
wo	13	14

Huishouden (%)	Huidige steekproef	NL*
Alleenstaand	23	23
(On)gehuwd samenwonend zonder kind(eren)	33	42
(On)gehuwd samenwonend met kind(eren)	35	28
Alleenstaand, met kind(eren)	6	5
Anders	3	3

* Data uit wave 5 (september 2023) van de Nationale Monitor Geldzorgen met een kanssteekproef van de Nederlandse bevolking.

De vragenlijst

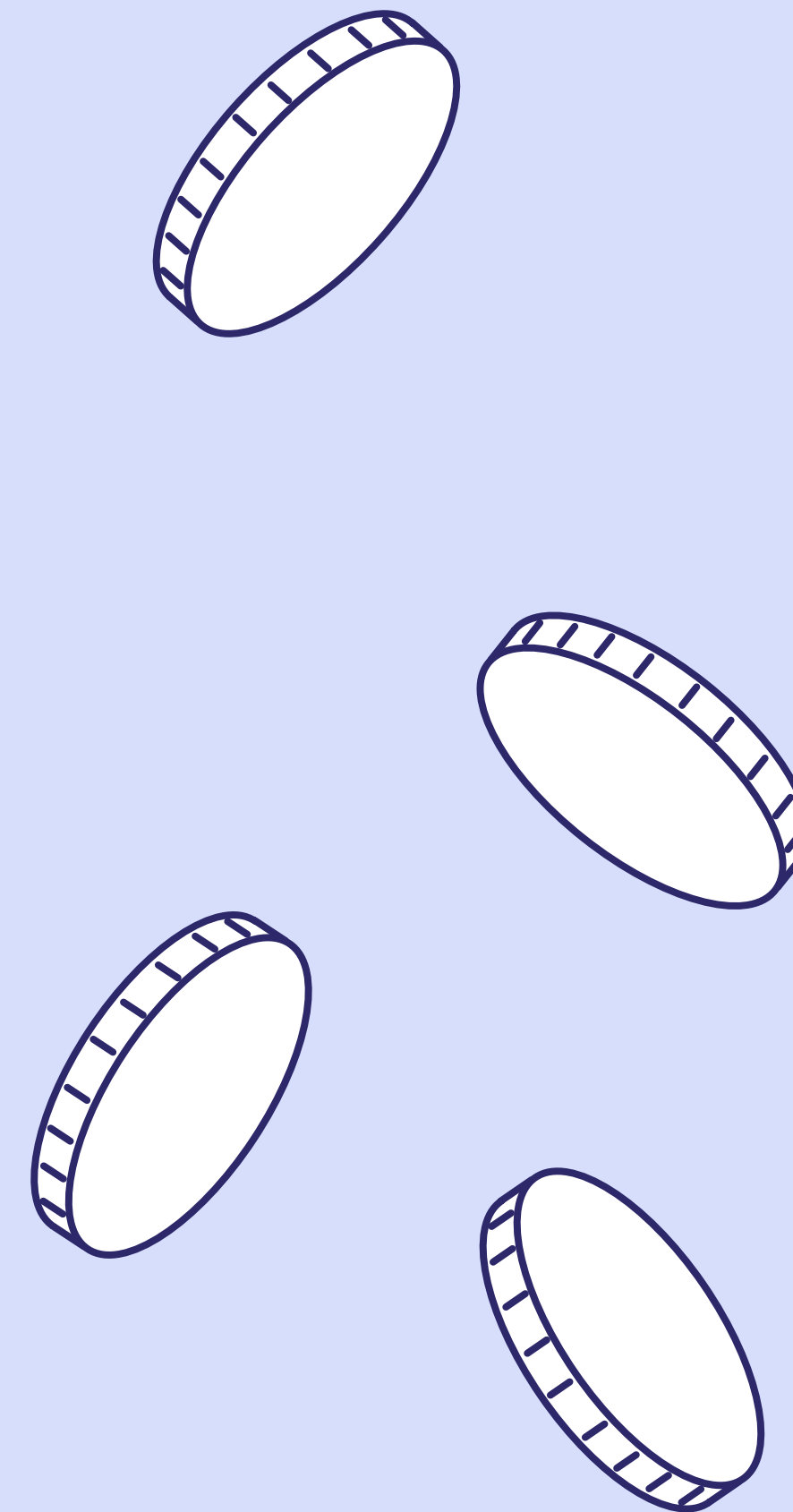
We vroegen deelnemers of ze hulp zouden zoeken bij geldzorgen en naar de mate van financiële schaamte en ervaren financieel stigma. Daarnaast vroegen we naar:

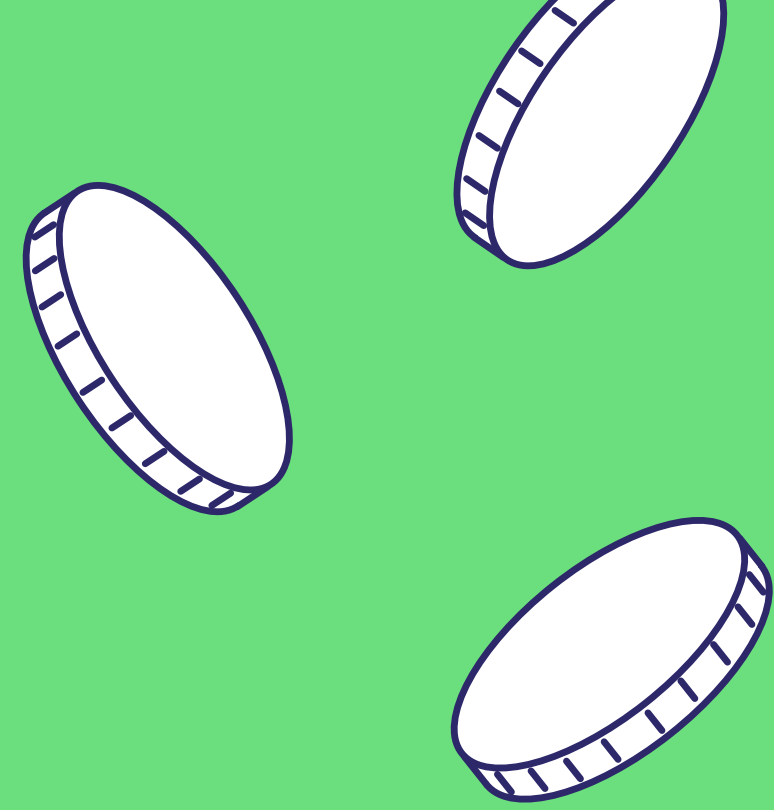
- Bij wie ze het liefst hulp zouden zoeken (familie, vrijwilliger, etc.)
- De voorkeur voor vorm van hulp (gesprek, bellen, chatten, etc.)
- De voorkeur voor persoonlijke of anonieme hulp.

Omdat niet iedereen geldzorgen heeft, hebben we vragen hypothetisch geformuleerd (bv. “Als ik geldzorgen heb dan zoek ik hulp”).

Tot slot stelden we deelnemers enkele achtergrondvragen over bijv. betalingsachterstanden en we vroegen naar andere barrières voor hulp zoeken:

- Zelf willen uitzoeken
- Ontkenning van problemen
- Kennisgebrek over waar hulp te vinden is.

Financiële schaamte en ervaren stigma als barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen

Financiële schaamte en ervaren stigma als barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen

Circa 6 op de 10 zeggen hulp te zoeken bij geldzorgen

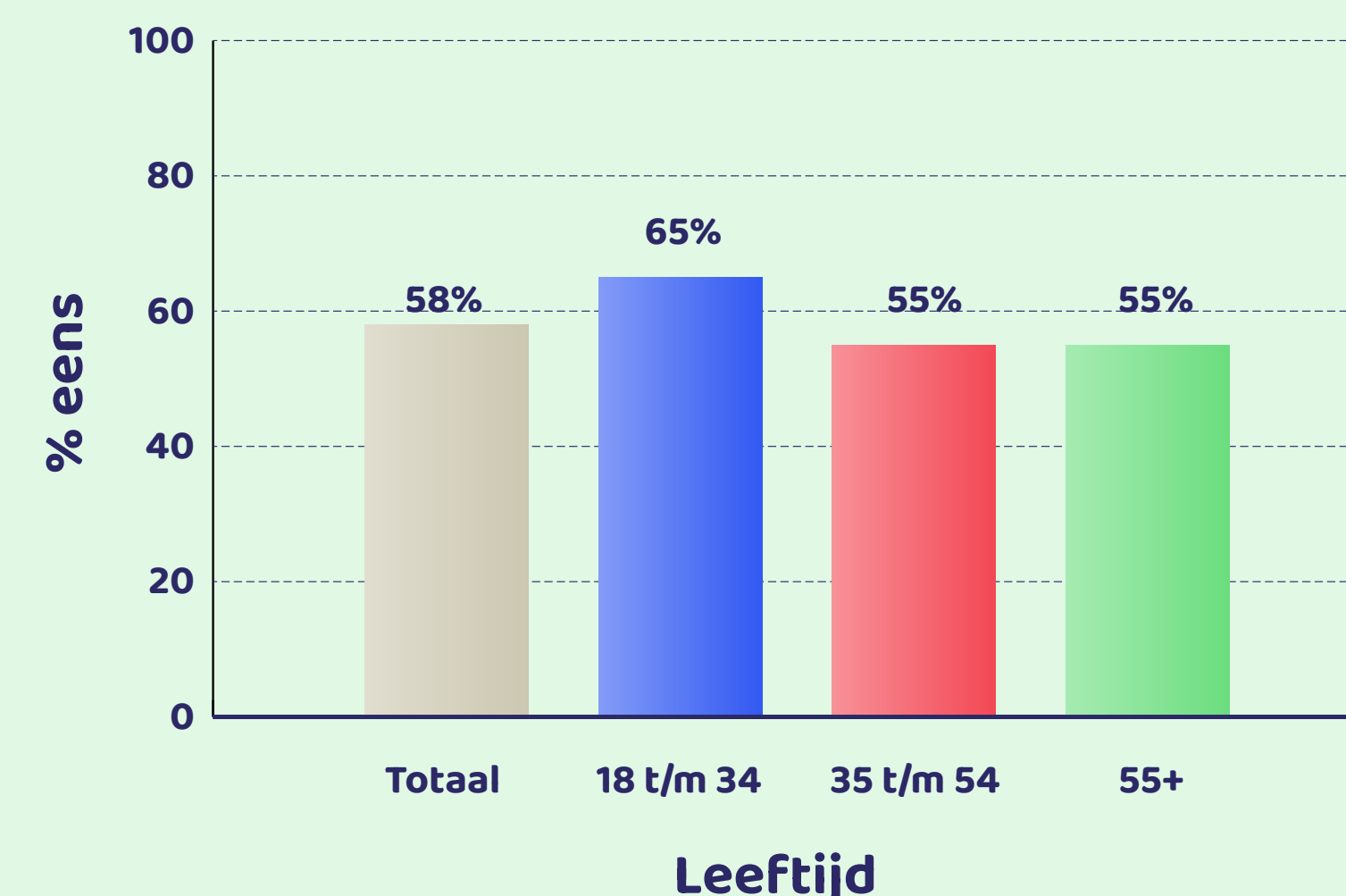
58% van de deelnemers zeggen hulp te zoeken bij geldzorgen.

- 18 t/m 34 jarigen zeggen vaker hulp te zoeken bij geldzorgen dan oudere leeftijdsgroepen.

Financiële schaamte en ervaren stigma zijn gemiddeld relatief laag en verschillen niet tussen leeftijdsgroepen.

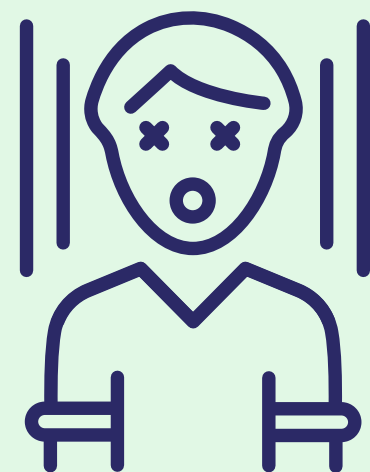
- Wel zagen we dat financiële schaamte en ervaren stigma sterker is bij mensen die meer financiële stress ervaren (zie analyses in bijlage).
- We keken vervolgens naar de relatie tussen financiële schaamte/ervaren stigma en hulp zoeken. Zie volgende pagina.

Figuur 3: Als ik geldzorgen heb dan zoek ik hulp

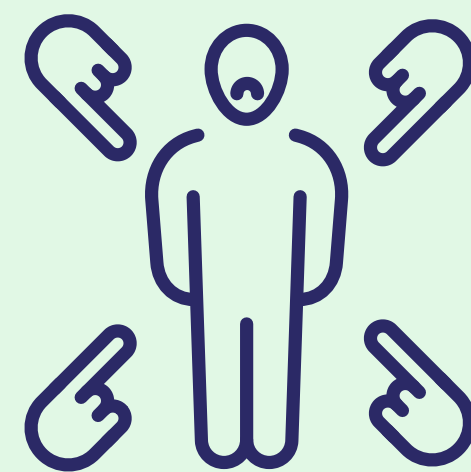

Ervaren schaamte $M = 2.18$, $SD = 1.41$, geen leeftijdsverschillen ($p = .871$).
Ervaren stigma $M = 2.07$, $SD = 1.38$, geen leeftijdsverschillen ($p = .438$).

Schaamte en ervaren stigma hangen samen met hulp zoeken

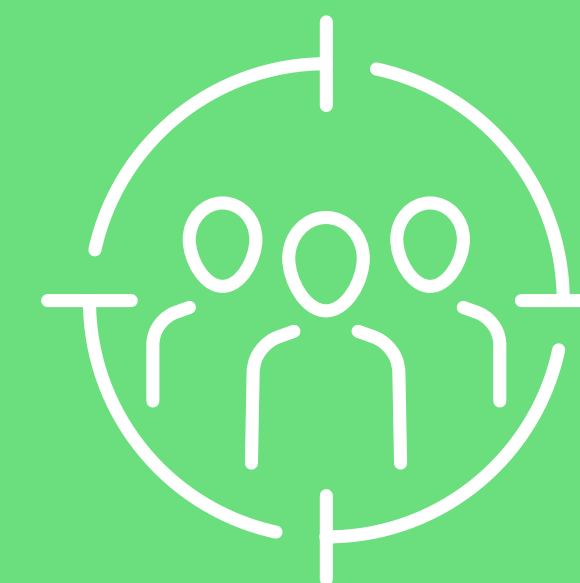

Mensen die zich meer schamen vanwege hun financiële situatie zeggen minder snel hulp te zoeken (dat geldt voor alle leeftijdsgroepen).

Mensen die meer stigma ervaren vanwege hun financiële situatie zeggen minder snel hulp te zoeken (met uitzondering van 55+'ers).

Verbanden op pagina 15 t/m 20 werden getoetst met regressieanalyses (op continue data; niet de percentages). Beschreven verbanden zijn statistisch significant; effecten zijn relatief klein. Voor meer details, zie onderzoeksverantwoording.

Bij wie zoeken mensen het liefst hulp en in welke vorm?

Zie volgende pagina's.

Hulp van wie: Voorkeur voor hulp van familie/partner

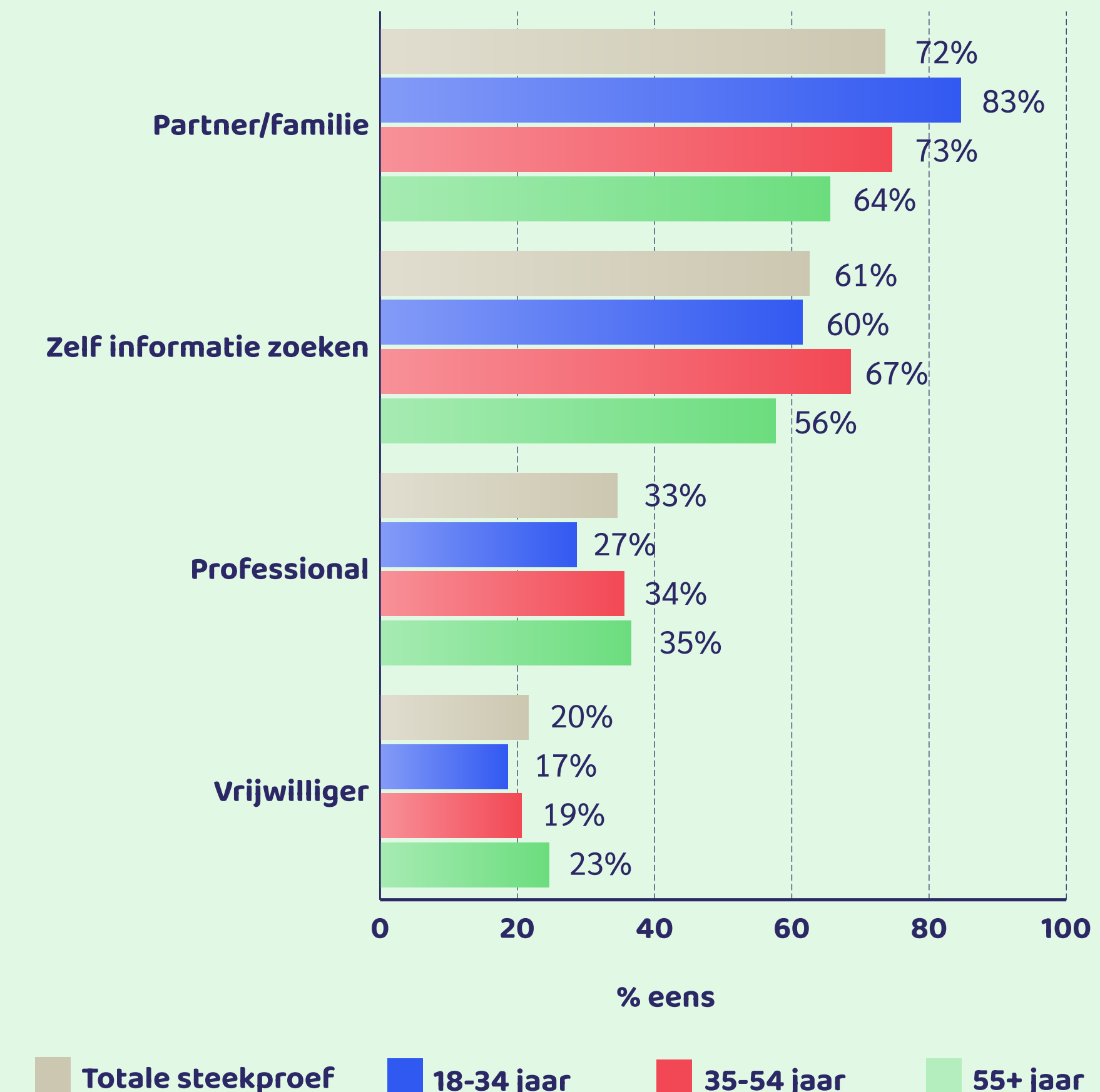
Als deelnemers hulp zouden zoeken dan:

- Circa 7 op de 10 deelnemers geven aan hulp te zoeken bij partner/familie. Hoe jonger, hoe sterker deze voorkeur.
- Circa 6 op de 10 deelnemers geven aan zelf informatie te zoeken.
- Deelnemers geven minder vaak aan hulp te zoeken bij een professional (3 op de 10) of vrijwilliger (2 op de 10). Dit is nog in mindere mate de voorkeur van 18-34 jarigen dan 55+'ers (en ook vs. 35-54 jarigen voor hulp bij een professional).

Relatie met schaamte en ervaren stigma:

- Hoe meer schaamte en ervaren stigma, hoe zwakker de voorkeur voor hulp van partner/familie en zelf informatie zoeken, en hoe sterker de voorkeur voor hulp van een vrijwilliger.
- Hoe meer stigma hoe zwakker de voorkeur voor hulp partner/familie, hulp vrijwilliger en zelf informatie zoeken.

Figuur 4: Als ik hulp zou zoeken bij geldzorgen, dan zou ik hulp zoeken bij...

Type hulp: Voorkeur voor persoonlijk gesprek

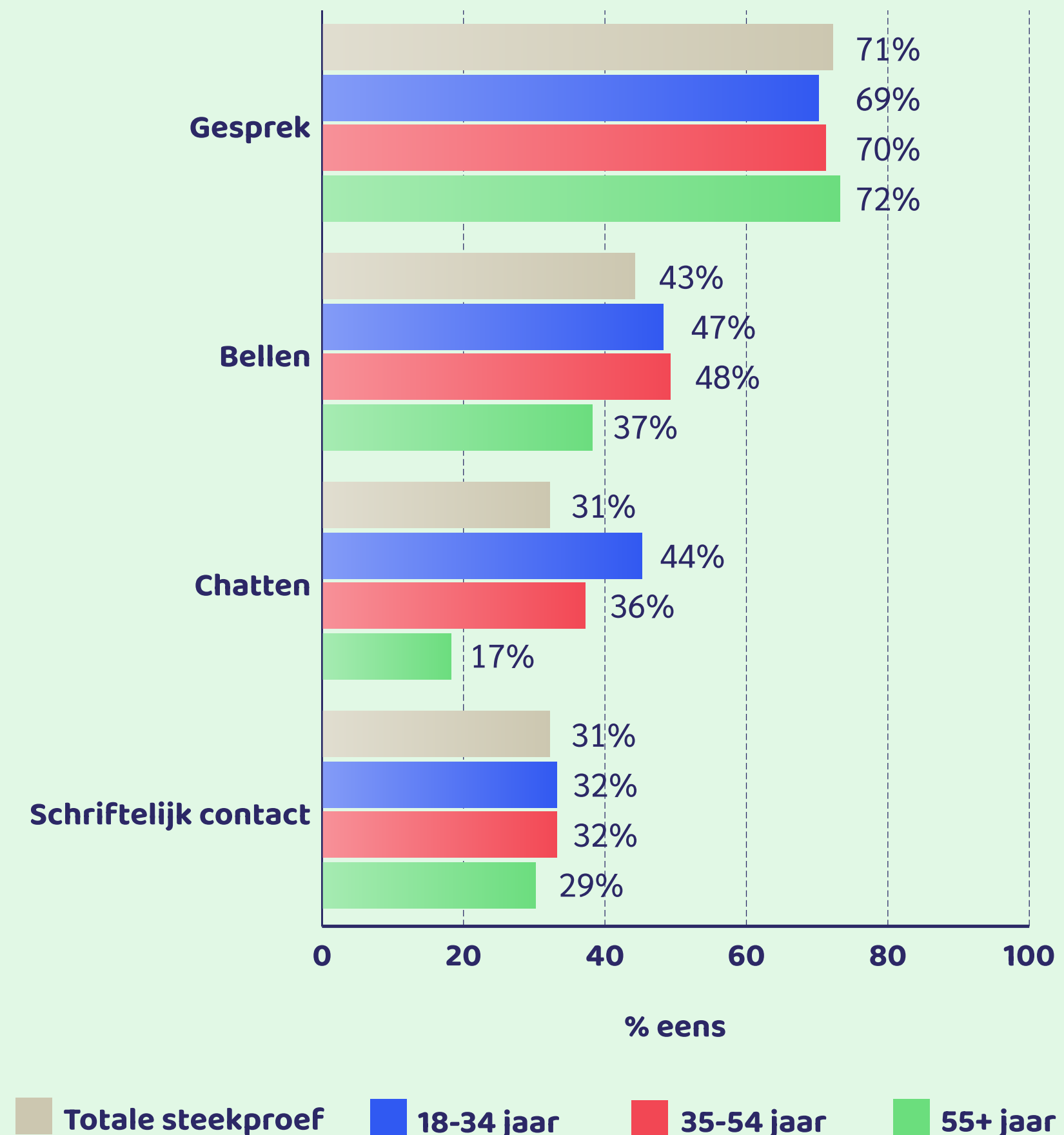
Bij hulp van een professional/vrijwilligersorganisatie:

- Circa 7 op de 10 deelnemers willen graag een persoonlijk gesprek.
- Circa 4 op de 10 deelnemers willen graag bellen.
Dit is in mindere mate de voorkeur van 55+'ers.
- Circa 3 op de 10 deelnemers willen graag chatten.
Hoe jonger, hoe sterker deze voorkeur.
- Circa 3 op de 10 deelnemers wil graag schriftelijk contact.

Relatie met schaamte en ervaren stigma:

- Hoe meer schaamte, hoe zwakker de voorkeur voor een gesprek en bellen en hoe sterker de voorkeur voor chatten/schriftelijk contact.

Figuur 5: Bij hulp van een professional/vrijwilligersorganisatie zou ik graag...

Type hulp: Voorkeur voor persoonlijk contact

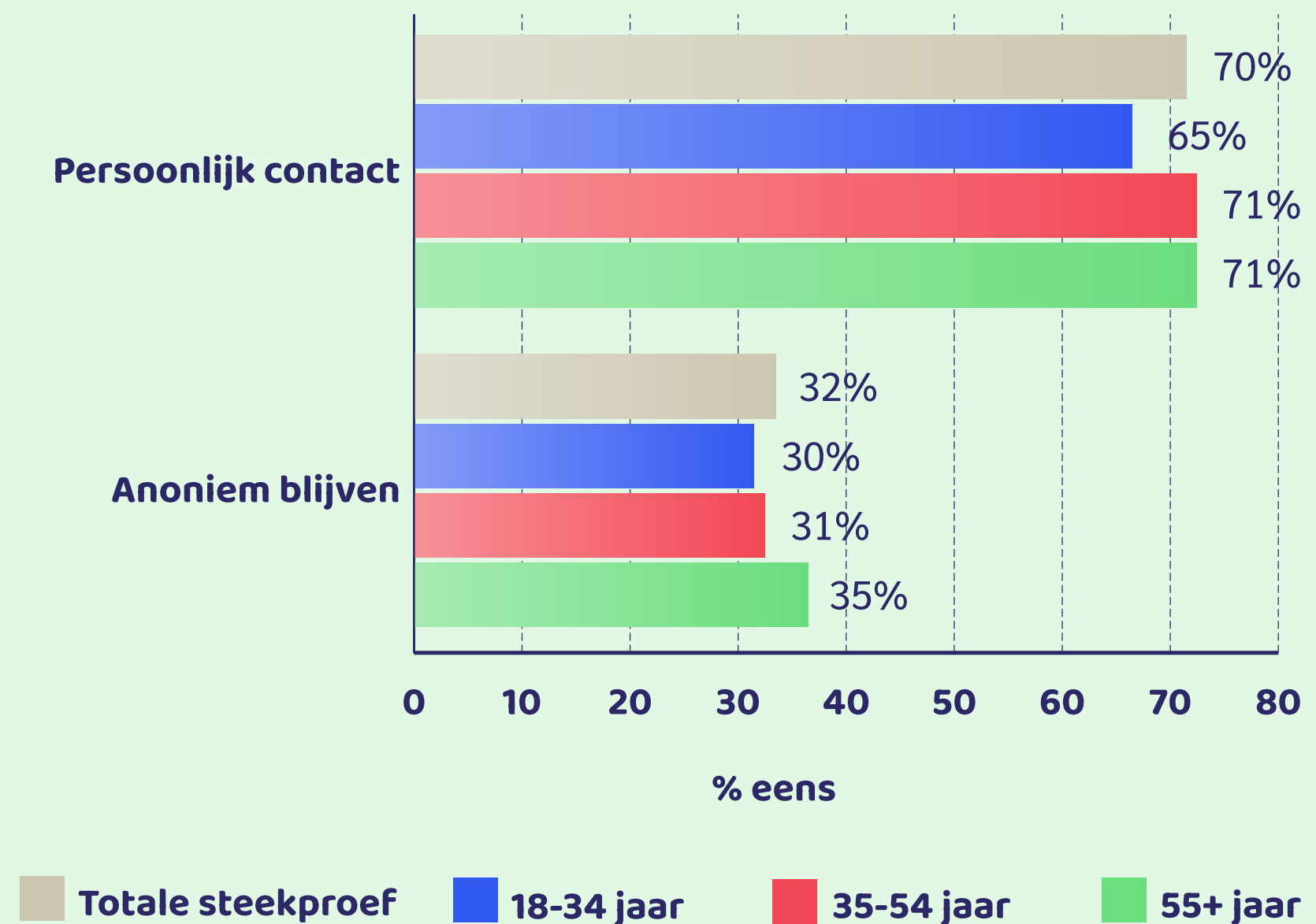
Bij hulp van een professional/vrijwilligersorganisatie:

- Circa 7 op de 10 deelnemers willen graag persoonlijk contact. Dit is in mindere mate het geval voor 18-34 jarigen.
- Circa 3 op de 10 deelnemers willen liever anoniem contact.

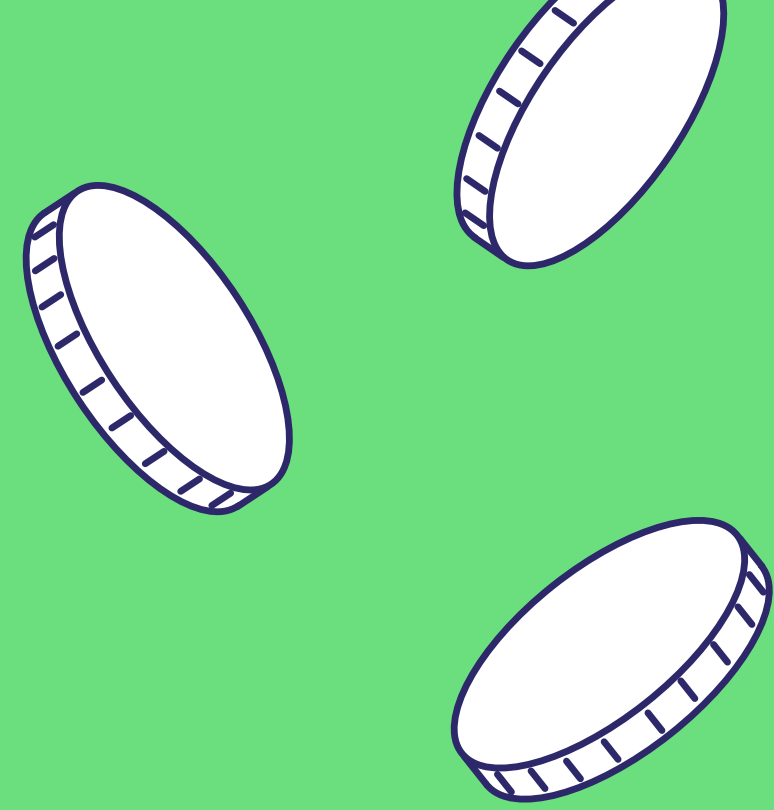
Relatie met schaamte en ervaren stigma

- Hoe meer schaamte en ervaren stigma, hoe zwakker de voorkeur voor persoonlijke hulp.
- Hoe meer schaamte en ervaren stigma, hoe sterker de voorkeur voor anonieme hulp.

Figuur 6: Bij hulp van een professional/vrijwilligersorganisatie zou ik graag...

Andere barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen

Andere barrières voor hulp zoeken bij geldzorgen

Drie andere barrières voor hulp zoeken

Naast schaamte en ervaren stigma zijn er andere barrières voor hulp zoeken:

- **Zaken zelf willen uitzoeken** is de meest voorkomende barrière (47%). Dit komt vaker voor bij 55+'ers dan bij 18-34 jarigen.

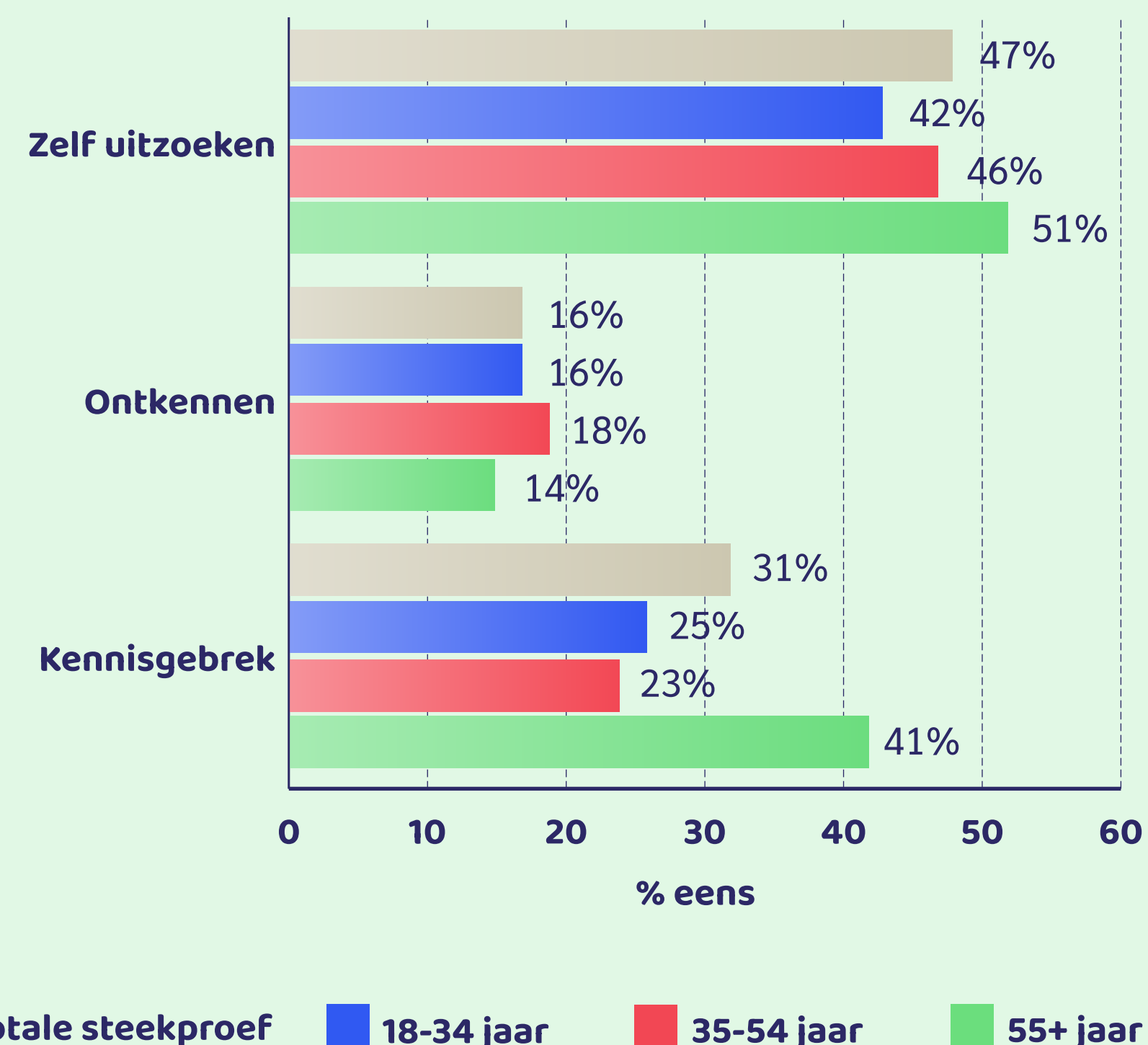

- **Het ontkennen van problemen** komt minder vaak voor (16%). Er zijn geen verschillen tussen leeftijdsgroepen.

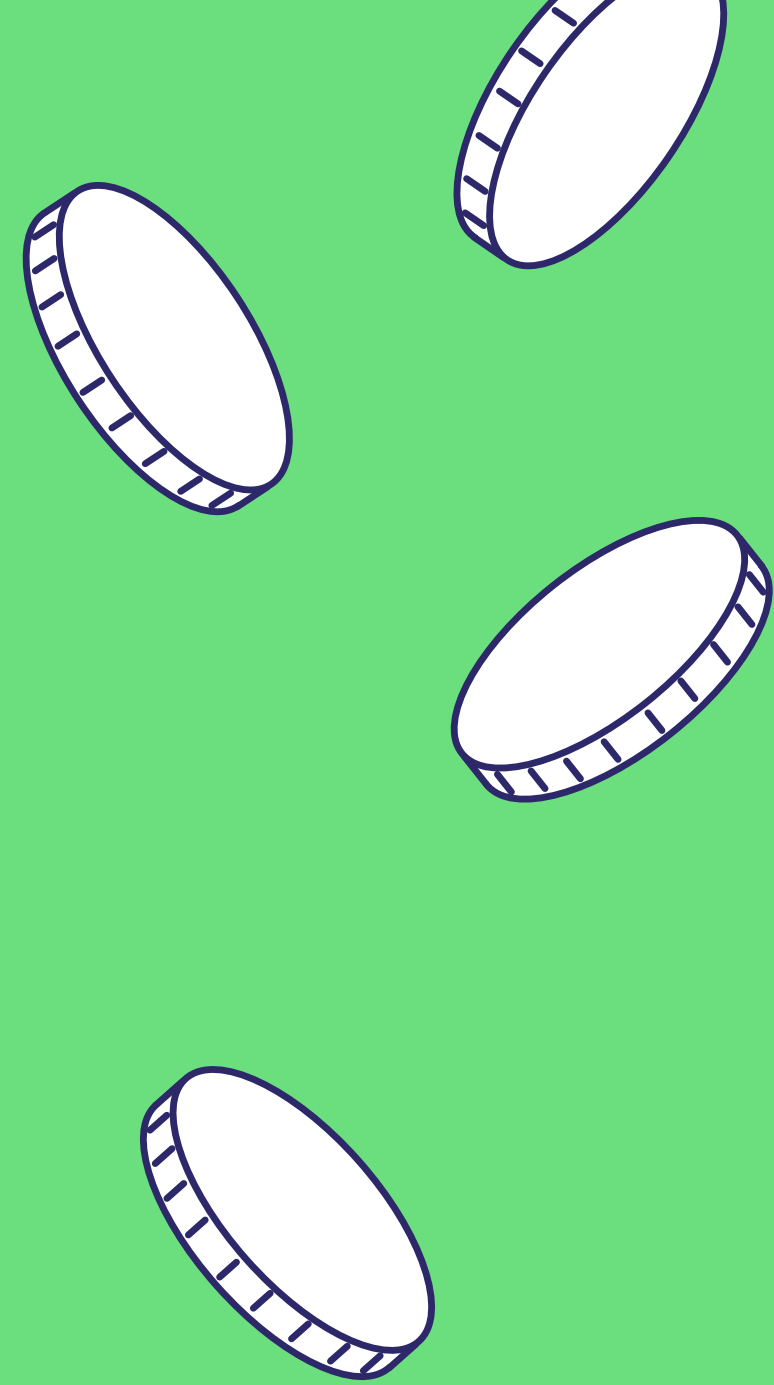

- **Kennisgebrek** speelt in ongeveer een derde van de steekproef (31%). Dit komt vaker voor bij 55+ (41%) dan bij de andere twee leeftijdsgroepen.

Figuur 7: Andere barrières voor hulp zoeken

Het verband met hulp zoeken werd ook getoetst met regressieanalyses (op continue data; niet de percentages). Hoe sterker de voorkeur voor zelf uitzoeken, hoe minder mensen zeggen hulp te zoeken bij geldzorgen (bij alle leeftijdsgroepen). Hoe sterker het ontkennen van problemen, hoe minder mensen zeggen hulp te zoeken (bij alle leeftijdsgroepen). Bij 55+'ers zagen we dat hoe meer kennisgebrek, hoe minder mensen zeggen hulp te zoeken. Voor meer details, zie onderzoeksverantwoording.

Conclusies en aanbevelingen

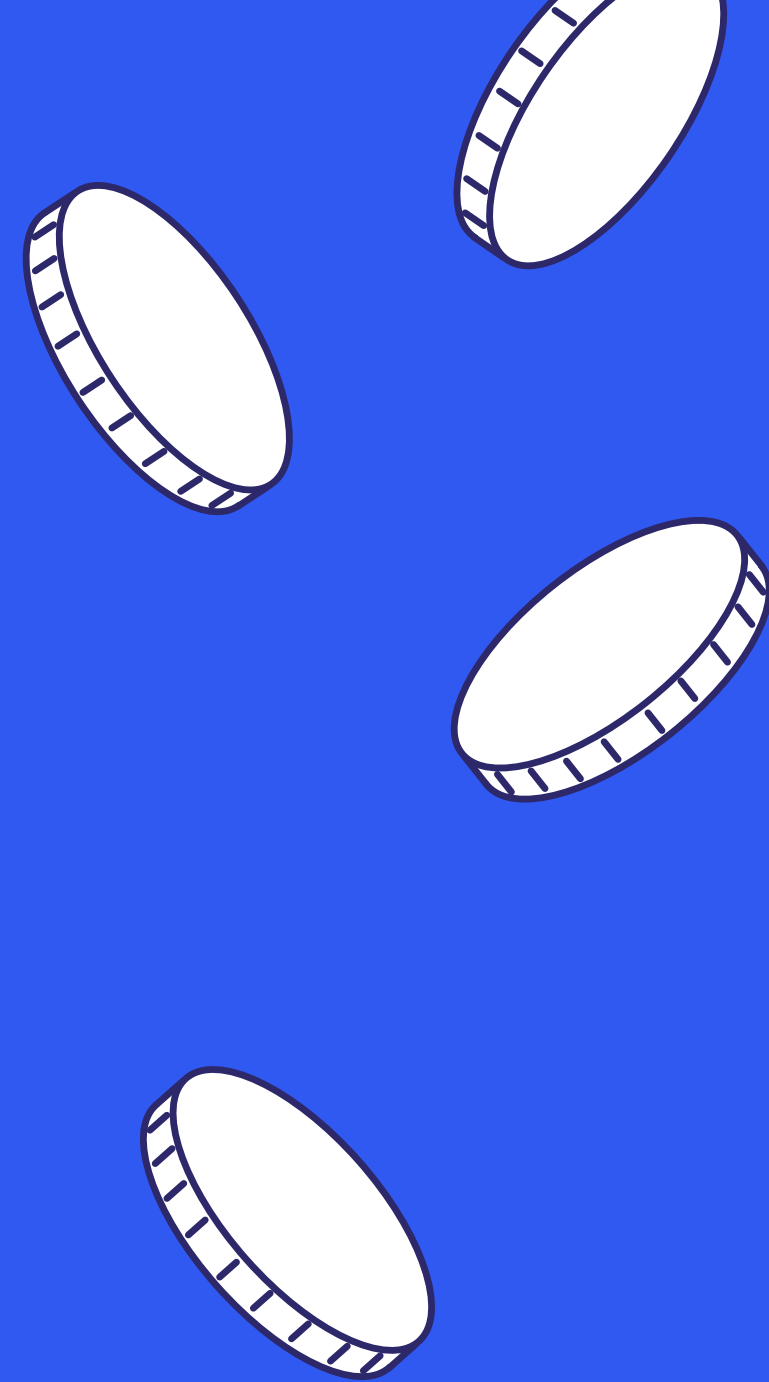

Conclusies en aanbevelingen

- Circa 6 op de 10 zeggen hulp te zoeken bij geldzorgen en in het algemeen hebben mensen een voorkeur voor persoonlijk contact; vooral vanuit de directe omgeving.
- Als financiële stress hoger is en mensen meer financiële schaamte en/of stigma ervaren, dan zeggen ze minder hulp te zoeken en is de voorkeur voor persoonlijk contact en hulp uit directe omgeving zwakker en de voorkeur voor anonieme hulp sterker.
- Ook jongeren hebben ook een duidelijke voorkeur voor persoonlijk contact. De mate waarin schaamte en stigma worden ervaren lijkt dus belangrijker dan verschillen in leeftijd bij hulp bij geldzorgen.
- Maatwerk leveren is belangrijk: Hulp van dichtbij (zoals ook onderzocht [hier](#)) kan een oplossing zijn voor beginnende geldzorgen; voor meer gevorderde geldzorgen kan anonieme hulp ook belangrijk zijn.

Onderzoeks- verantwoording

Onderzoeks- verantwoording

Vragenlijst

Hulp zoeken

Intentie hulp zoeken

Als ik geldzorgen heb dan zoek ik hulp.

Hulp bij wie/waar

Als ik hulp zou zoeken bij geldzorgen, dan zou ik hulp zoeken...

- ... bij mijn partner, familie of vrienden
- ... bij een professional (bv. een budgetcoach of iemand van het wijkteam van de gemeente)
- ... bij een vrijwilligersorganisatie (bv. Humanitas, Schuldhulpmaatje)
- ... door zelf informatie te zoeken (bv. via een website van Nibud, Wijzer in geldzaken, Geldfit)

Items gemeten op 7-puntsschaal van 1 (zeker niet) tot 7 (zeker wel). Vijf deelnemers vulden niet alle vragen in; beschikbare data zijn meegenomen in de analyses.

Type hulp

Bij hulp van een professional/vrijwilligersorganisatie zou ik graag...

- ... chatten (bv. online of via Whatsapp)
- ... bellen (bv. telefonisch of videobellen)
- ... een gesprek hebben (in persoon)
- ... schriftelijk contact hebben (bv. via post of e-mail)

Persoonlijke of anonieme hulp

Bij hulp van een professional/vrijwilligersorganisatie zou ik graag...

- ... persoonlijk contact hebben
- ... anoniem blijven

Schaamte, ervaren stigma en andere barrières

Financiële schaamte

- Ik schaam me vanwege mijn financiële situatie.
- Ik vermijd sociale situaties vanwege mijn financiële situatie.
- Als ik aan mijn financiële situatie denk, wil ik mij het liefst verstoppen.

Ervaren financieel stigma

- Mijn financiële situatie heeft een negatieve invloed op hoe mensen met mij omgaan.
- Ik heb het gevoel dat andere mensen op mij neerkijken vanwege mijn financiële situatie.
- Vanwege mijn financiële situatie heb ik soms het gevoel dat ik er niet bij hoor.

Andere barrières

- **Zelf uitzoeken:** Als ik geldzorgen heb dan heb ik geen hulp nodig, want ik kom er zelf wel uit.
- **Ontkenning:** Als ik geldzorgen heb dan doe ik alsof er geen reden voor zorg is.
- **Kennisgebrek:** Als ik geldzorgen heb dan weet ik niet waar ik terecht kan voor hulp.

Items gemeten op 7-puntsschaal van 1 (zeker niet) tot 7 (zeker wel). Financiële schaamte/ervaren stigma items zijn op basis van Plantinga, 2020 (H4); items werden gemiddeld tot een index voor schaamte ($\alpha = .90$) en ervaren stigma ($\alpha = .92$).

Achtergrondvragen, incl. resultaten

Betaalachterstanden

Hebt u betalingsachterstanden? Een betalingsachterstand is een rekening die u eigenlijk al had moeten betalen. Dit kan zowel een rekening zijn die u nog helemaal moet betalen of nog gedeeltelijk moet betalen. We bedoelen hiermee niet uw mogelijke studieschuld of hypotheek.

1. Nee
2. Ja, minder dan 1.000 euro
3. Ja, tussen de 1.000 en 2.999 euro
4. Ja, tussen de 3.000 en 4.999 euro
5. Ja, tussen de 5.000 en 9.999 euro
6. Ja, tussen de 10.000 en 19.999 euro
7. Ja, 20.000 euro of meer
8. Ja, maar ik weet het bedrag niet

Eerder hulp gezocht

Hebt u wel eens hulp gezocht bij geldzorgen?

1. Ja, en die hulp heb ik nu nog steeds
2. Ja, en die hulp heb ik nu niet meer
3. Ja, maar ik kon geen geschikte hulp vinden
4. Nee, nog nooit

Van de deelnemers had...

7% betaalachterstanden

- 7% bij 18-34
- 10% bij 35-54
- 3% bij 55+

14% eerder hulp gehad

- 11% bij 18-34
- 18% bij 35-54
- 11% bij 55+

Analyses

Stap 1: Frequenties

- Percentage 'eens' (scores > 4) voor hulp zoeken + hulp bij wie + type hulp + voorkeur persoonlijke of anonieme hulp
- Incl. vergelijking leeftijdsgroepen (logistische regressies, gevolgd door chi-square tests)

Stap 2: Verbanden schaamte/ervaren stigma met hulp zoeken

- Lineaire regressies op de continue data voor hulp zoeken, incl. vergelijking leeftijdsgroepen (split file)
- Lineaire regressies op continue data voor hulp van wie + type hulp + voorkeur persoonlijke of anonieme hulp

Stap 3: Andere barrières en verbanden met hulp zoeken

- Percentage 'eens' (scores > 4)
- Incl. vergelijking leeftijdsgroepen (logistische regressies, gevolgd door chi-square tests)
- Lineaire regressie op de continue data voor hulp zoeken, incl. vergelijking leeftijdsgroepen (split file)

Stap 4: Financiële stress (extra analyses, gerapporteerd in deze bijlage)

- Data van het huidige onderzoek werden gekoppeld aan eerder verzamelde data over financiële stress (gemiddelde PIFS-score uit eerdere waves; Psychological Inventory of Financial Scarcity; Van Dijk et al., 2022). De huidige steekproef bestond uit 8% mensen zonder financiële stress (PIFS 1-1.99), 64% mensen met enige financiële stress (PIFS 2-3.99) en 28% mensen met financiële stress (PIFS $\geq$ 4).
- Verbanden met schaamte, ervaren stigma, hulp zoeken en voorkeur persoonlijke of anonieme hulp (lineaire regressie op de continue data).

Analyses stap 2 en 3: Details over verbanden – hulp zoeken

Schaamte en ervaren stigma als barrières voor hulp zoeken

- Meer schaamte relateert aan minder hulp zoeken:
 $B = -.16, t(1776) = -5.81, p < .001$
(effect bij alle leeftijdsgroepen)
- Meer ervaren stigma relateert aan minder hulp zoeken:
 $B = -.13, t(1776) = -4.67, p < .001$
(effect bij 18-34 en 35-54)

Andere barrières voor hulp zoeken

- Zelf willen uitzoeken relateert aan minder hulp zoeken:
 $B = -.21, t(1775) = -8.51, p < .001$
(effect bij alle leeftijdsgroepen)
- Ontkennen relateert aan minder hulp zoeken:
 $B = -.20, t(1775) = -8.40, p < .001$
(effect bij alle leeftijdsgroepen)

Hulp zoeken $M = 4.66, SD = 1.65$. Regressies andere barrières als afzonderlijke voorspellers (zelf willen uitzoeken $M = 4.38, SD = 1.55$; ontkennen $M = 2.98, SD = 1.59$; kennis $M = 3.53, SD = 1.89$). Geen effect van kennis over waar terecht voor hulp, behalve bij 55+ jaar (meer hulp zoeken bij minder kennis, $B = -.09, t(675) = 2.72, p = .007$; andere effecten $p > .28$). Getoonde verbanden zijn statistisch significant; effecten zijn relatief klein.

Analyses stap 2: Details over verbanden – hulp van wie en type hulp

Meer schaamte relateert aan

- Zwakkere voorkeur voor hulp van partner/familie:
 $B = -.18, t(1776) = -6.44, p < .001$
- Zwakkere voorkeur voor zelf informatie zoeken:
 $B = -.13, t(1776) = -3.92, p < .001$
- Sterkere voorkeur voor hulp van een vrijwilliger:
 $B = .08, t(1776) = 2.86, p = .004$
- Zwakkere voorkeur voor gesprek:
 $B = -.10, t(1776) = -3.35, p < .001$
- Zwakkere voorkeur voor bellen:
 $B = -.11, t(1776) = -3.56, p < .001$
- Sterkere voorkeur voor chatten:
 $B = .07, t(1776) = 2.07, p = .039$
- Sterkere voorkeur voor schriftelijk contact:
 $B = .06, t(1776) = 2.03, p = .042$
- Zwakkere voorkeur voor persoonlijke hulp:
 $B = -.11, t(1776) = -4.12, p < .001$
- Sterkere voorkeur voor anonieme hulp:
 $B = .18, t(1776) = 5.94, p < .001$

Meer ervaren stigma relateert aan

- Zwakkere voorkeur voor hulp van partner/familie:
 $B = -.20, t(1776) = -7.18, p < .001$
- Zwakkere voorkeur voor zelf informatie zoeken:
 $B = -.09, t(1776) = -2.86, p = .004$
- Sterkere voorkeur voor hulp van een vrijwilliger:
 $B = .12, t(1776) = 4.26, p < .001$
- Zwakkere voorkeur voor bellen:
 $B = -.11, t(1776) = -3.66, p < .001$
- Sterkere voorkeur voor schriftelijk contact:
 $B = -.08, t(1776) = -2.55, p = .011$
- Zwakkere voorkeur voor persoonlijke hulp:
 $B = -.07, t(1776) = -2.54, p = .011$
- Sterkere voorkeur voor anonieme hulp:
 $B = .17, t(1776) = 5.64, p < .001$

Andere verbanden zijn statistisch niet significant ($ps > .091$)

Analyses stap 4: Financiële stress

Meer financiële stress relateert aan

- Meer schaamte: $B = .61, t(1776) = 24.82, p < .001$
- Meer ervaren stigma: $B = .49, t(1776) = 19.15, p < .001$
- Minder hulp zoeken: $B = -.20, t(1779) = -5.98, p < .001$
- Zwakkere voorkeur voor persoonlijke hulp:
 $B = -.15, t(1779) = -4.64, p < .001$
- Sterkere voorkeur voor anonieme hulp:
 $B = .17, t(1779) = 4.77, p < .001$

Referenties

- De Hooge, I. E., Zeelenberg, M., & Breugelmans, S. M. (2010). Restore and protect motivations following shame. *Cognition and Emotion, 24*, 111-127. <https://doi.org/10.1080/02699930802584466>
- Gladstone, J. J., Jachimowicz, J. M., Greenberg, A. E., & Galinsky, A. D. (2021). Financial shame spirals: How shame intensifies financial hardship. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 167*, 42-56. <https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2021.06.002>
- Hall, C. C., Zhao, J., & Shafir, E. (2014). Self-affirmation among the poor: Cognitive and behavioral implications. *Psychological Science, 25*, 619-625. <https://doi.org/10.1177/0956797613510949>
- Keizer, M. (2016). *Afgelost = Opgelost: Hoe verlagen we de drempel tot het zoeken van contact?* Team communicatie. <https://research.rug.nl/nl/publications/afgelost-opgelost-hoe-verlagen-we-de-drempel-tot-het-zoeken-van-c>
- Plantinga, A. (2019). *Poor psychology: poverty, shame, and decision making*. Ridderprint. <https://www.arnoudplantinga.nl/publication/dissertation/>
- Tangney, J. P., Stuewig, J., & Mashek, D. J. (2007). Moral emotions and moral behavior. *Annual Review of Psychology, 58*, 345-372. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070145>
- Tracy, J. L., & Robins, R. W. (2006). Appraisal antecedents of shame and guilt: Support for a theoretical model. *Personality and Social Psychology Bulletin, 32*, 1339-1351. <https://doi.org/10.1177/0146167206290212>
- Van Dijk, W. W., Van der Werf, M. M. B., & Van Dillen, L. F. (2022). The psychological inventory of financial scarcity (PIFS): A psychometric evaluation. *Journal of Behavioral and Experimental Economics, 101*, 101939. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2022.101939>
- Walker, R., Kyomuhendo, G. B., Chase, E., Choudhry, S., Gubrium, E. K., Nicola, J. Y., ... & Ming, Y. (2013). Poverty in global perspective: Is shame a common denominator? *Journal of Social Policy, 42*, 215-233. <https://doi.org/10.1017/S0047279412000979>
- Nationale Monitor Geldzorgen
  - Website: <https://www.wijzeringeldzaken.nl/Nationale-Monitor-Geldzorgen/>
  - Data: Beschikbaar via https://www.dataarchive.lissdata.nl/study_units/view/1329, na aanmaak van een account via <https://www.lissdata.nl/access-data>.

Dit is een uitgave van:

 Wijzer in geldzaken

 Kenniscentrum
Psychologie en
Economisch Gedrag